

**Ajuntament
de Barcelona**

Mesura de Govern

PLA DE XOC CULTURAL ALS BARRIS DE BARCELONA

Barcelona, 23 de setembre de 2016

Índex

Introducció	Pàgina 2
Mesura de Govern	Pàgina 3
Les 3 mesures	Pàgina 7
Pla de comunicació	Pàgina 13
Pressupost general	Pàgina 15
Calendari	Pàgina 16
Impacte i nombre de beneficiaris	Pàgina 17
Distribució dels ingressos	Pàgina 18

INTRODUCCIÓ

El diferencial cultural entre els barris de Barcelona és notable. Malgrat tot, es tracta d'una realitat parcial, que fa referència a les infraestructures existents, a la manca de plataformes articuladores i a la manca d'una regularitat en la presència de propostes artístiques amb una certa projecció. Per contra, el talent creatiu i emergent, l'interès social i les potencialitats culturals del barri existeixen i sovint ens sorprenen quan esclaten.

L'Ajuntament de Barcelona realitza una important tasca de reequilibri territorial, fins al punt que aquest objectiu s'ha convertit en un dels principals eixos d'actuació per aquest mandat. Aquesta tasca, òbviament, contempla les activitats culturals de manera notòria i afecta de manera directa les responsabilitats de cada districte.

L'augment de les desigualtats en els últims anys entre els barris que formen la ciutat ha fet que el diferencial en Renda Familiar Disponible entre els barris més pobre i el més ric hagi passat del 4,3 al 7,2. És a dir, que si l'any 2008 la RFD del barri més ric quadruplicava la del més pobre, el 2014 la septuplicava.

Aquest augment de les desigualtats territorials no és només econòmica, sinó també cultural. La crisi i les polítiques empreses en els darrers anys han significat un buidatge cultural dels barris, el que suposa una precarització en la oferta cultural, que se suma a la econòmica i social.

És, per tant, un objectiu ineludible de l'acció municipal reduir aquets diferencials i assegurar una major cohesió social a la ciutat. Aquest és l'objectiu del Pla de Barris, que és, en darrera instància, la filosofia sobre la que presentem la proposta de Pla de Xoc Cultural. Des de l'ICUB es pretén enfortir-lo amb un conjunt de mesures reequilibradores.

Aquestes s'estructuren en tres grans eixos o mesures, que tenen com a principals objectius: la creació de valor afegit en el camp de l'exhibició de continguts artístics; la creació de comunitats d'usuaris culturals que contribueixin a definir una demanda exigent pel que fa a propostes de qualitat, al mateix temps que cogestora del circuit i les seves programacions; i un programa d'ensenyaments artístics que, de comú acord amb els programes escolars i amb la tasca quotidiana dels centres de proximitat públics i associatius, apropi els llenguatges de la cultura al màxim nombre de ciutadans i ciutadanes.

MESURA DE GOVERN

Des de finals del segle XX, la construcció de la identitat i el sentiment de pertinença no només té a veure amb els conceptes d'Estat o Nació sinó que cada cop més es relaciona amb la nostra adscripció a una determinada ciutat i, segurament, el barri on habitem és el territori on aquest fet es viu amb més intensitat.

Barcelona compta actualment amb 73 barris. Alguns d'ells són territoris amb una identitat històrica marcada, quasi bé petites ciutats, com és el cas de Gràcia, Sants, Sant Andreu, Sarrià, Horta, Poblenou o la Barceloneta... Altres han forjat la seva identitat en la lluita dels seus habitants per aconseguir uns serveis bàsics deficitaris durant els anys de la dictadura, com bona part dels territoris de la perifèria (no metropolitana però sí de la ciutat administrativa de Barcelona) com la major part de Nou Barris o els situats a la llera del Besòs dels Districtes de Sant Andreu i Sant Martí, o a la del Llobregat, com la Zona Franca.

És en cada un dels barris on trobem la Barcelona amb un esperit urbà més genuí, on els seus habitants duen a terme la seva vida quotidiana lluny de la pressió turística que condiciona enormement algunes zones de la ciutat. I és en aquesta dinàmica urbana on molt sovint sorgeixen les expressions culturals més genuïnes de la nostra ciutat.

De fet, des de cadascun dels Districtes de la ciutat s'ha vingut treballant, des de la iniciativa municipal i comunitària i amb els recursos disponibles, per promoure i fer visibles programes, equipaments i projectes culturals amb una àmplia vocació d'incidir a l'entorn territorial on es desenvolupen amb el doble objectiu, tant de millorar aquest entorn social com de generar un ventall més ampli, divers i crític de propostes a l'abast de la ciutadania. Al mateix temps, promoure qualsevol proposta per enriquir i fomentar l'acció cultural als barris de la ciutat caldrà basar-se en aquest pòsit i aquest context, amb unes especificitats pròpies a cada territori.

És la voluntat de l'Ajuntament de Barcelona i la seva Regidoria de Cultura ser sensibles a aquesta realitat i treballar per enfortir, de manera significativa, aquest cabal cultural dels diferents barris de la ciutat. Contribuir a dotar millor els territoris de les condicions idònies per generar una oferta cultural de qualitat, diversa, creativa, enriquidora i que fomenti l'esperit crític, amb la complicitat tant dels artistes i creadors, com dels veïns i veïnes.

De fet, una de les primeres accions serà la de reorientar els diferents programes de suport al teixit cultural de la ciutat de què disposa l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB). Ampliar els mecanismes d'ajuts als sectors culturals i de suport a iniciatives artístiques i culturals que es desenvolupin de forma articulada i integrada a la realitat social de cada barri o districte.

La democratització de la cultura

La democratització de la cultura és un dels objectius llargament perseguits pels governs progressistes. Malgrat tot, és un objectiu complex en la mesura que abraça dues dimensions

del fet cultural amb dinàmiques i interessos diversos, però que no s'han de veure com a contraposats: d'una banda, les demandes dels creadors i els artistes, d'altra la dels ciutadans. Combinar ambdues dimensions no és senzill i sovint s'ha defugit per les tensions que genera. El repte serà desenvolupar estratègies que des de l'inici contemplin una retroalimentació imprescindible de les dues.

La política Cultural de l'Ajuntament de Barcelona defuig del populisme que planteja solucions immediates a la demanda social de la cultura, però tampoc vol ser presonera de les necessitats dels creadors, no sempre properes i accessibles a la percepció que els ciutadans tenen de les propostes culturals.

Al llarg dels anys, aquesta dialèctica ha configurat un dels debats més repetits en el context de les polítiques culturals: el dèficit profund que el nostre país té en matèria d'educació cultural i artística i la manca d'estabilitat i continuïtat en els programes públics de divulgació i promoció cultural.

En aquesta qüestió, l'Ajuntament de Barcelona té un compromís evident: apropar els continguts de la cultura al màxim nombre de ciutadans i, alhora, respectar, sense cap mena de dubte, la tasca de recerca creativa dels nostres artistes. I finalment, però no menys important, afrontar una tasca decidida de promoció d'un públic exigent, crític, actiu i corresponsable que disposi dels elements necessaris per participar i cogestionar una part important de l'activitat cultural que els afecta.

Això suposa ampliar i enriquir la realitat cultural, amb el màxim rigor i ambició, en el territori. Trencar les barreres (educatives, socials, culturals i econòmiques) que generen fractures i desigualtats.

Tres són els eixos sobre els que gira l'element vertebrador d'aquesta Mesura de Govern. Per una banda, ajudar a consolidar una oferta cultural regular generant un circuit estable de propostes artístiques en matèries tan diverses com la música, la dansa, el teatre, el circ o l'audiovisual.

Un segon eix que consistiria a generar espais d'autogestió capacitats per administrar de forma autònoma la demanda de continguts. Aquests programes no poden esdevenir únicament factors de divulgació cultural i transmissió de coneixements. És per això que cal acompanyar-los d'un element de gran importància estratègica: la creació de comunitats d'usuaris culturals als barris per tal que coadministrin aquests circuits i col·laborin amb els plans de formació artística que es proposen.

I el tercer, que consistiria en la creació d'un programa de formació artística que apropi els ciutadans als llenguatges de la cultura a través d'un pla de pràctiques i aprenentatges artístics.

Un xarxa d'equipaments culturals de proximitat

A nivell de barri, la ciutat compta actualment amb una extensa xarxa d'equipaments culturals de proximitat repartits per tots els districtes de la ciutat: centres cívics, biblioteques, casals de barri, espais i casals de Joves, ateneus populars, teatres, sales de concerts, galeries, llibreries, i un conjunt ampli i divers d'altres espais gestionats per col·lectius més o menys formalitzats.

Vist en conjunt ofereixen una realitat consolidada i són autèntics referents per a milers de persones que participen diàriament d'una cultura activa, innovadora i implicada estretament en els diversos territoris que conformen la ciutat.

Aquest no és un fet casual ni circumstancial. Històricament, Barcelona ha destacat per la heterogeneïtat del seu ecosistema cultural. Un teixit d'agents diversos en quant a escales, vocacions i interessos.

Tot i aquesta multiplicitat d'agents, continuen existint un seguit de reptes a superar. Un dels més evidents és la dificultat per arribar a més i nous públics. Hi ha motius concrets que han accelerat aquest fenomen en els darrers anys, com ara el descens en l'assistència a activitats i propostes culturals per l'increment dels preus (pujada de l'IVA) i la rebaixa del poder adquisitiu de bona part de la ciutadania. O com ara també la dificultat de comunicar els projectes en una època en que es fa servir una àmplia multiplicitat de mitjans (a banda dels convencionals, les xarxes socials, els mitjans digitals, etc.) i una oferta cada cop més àmplia.

Però també hi ha altres factors de major profunditat i que caldria tenir en compte, com ara les dificultats de treballar de manera coordinada, des de la cultura, amb altres programes i serveis com ara els educatius, socials, etc.. O, també, per la necessitat de concebre el ciutadà d'una manera diferent. Cal començar a considerar el públic no tant com a consumidor i receptor passiu de propostes sinó també com a generador de nous discursos i relats. Un agent actiu i participatiu, culturalment parlant.

Un altre repte de la mateixa importància és el de trencar les barreres entre les programacions culturals generades en els grans equipaments de ciutat i aquella generada pels agents culturals i educatius que treballen des de l'escala de la proximitat, des de l'entorn dels territoris. En aquest sentit cal establir una connexió bidireccional i fluïda entre les dues tipologies d'equipaments (de ciutat i de barri) i integrar-les en un únic sistema amb relacions i col·laboracions múltiples.

Accions dutes a terme en els darrers anys

A partir d'aquesta anàlisi es pot afirmar que a cada territori i districte els projectes culturals amb una vocació clara de servei públic tenen una responsabilitat i un protagonisme evident. I, d'entre aquests, sobretot equipaments com ara centres cívics i els Ateneus. De la mateixa manera és necessari donar un impuls definitiu a programes que vinculin els àmbits de la cultura i l'educació i situïn el mateix centre educatiu com un generador d'activitat cultural. Per aquests motius aquestes dues tipologies d'equipaments han estat objecte en els darrers anys d'una especial atenció per part de les polítiques públiques culturals de l'Ajuntament de Barcelona:

- Des de la Regidoria de Cultura s'ha treballat per consolidar la xarxa de Centres Cívics de Barcelona com a xarxa de centres culturals de proximitat, orientats al desenvolupament social i cultural del territori i posant un especial èmfasi en l'accent cultural d'aquests equipaments. S'ha treballat per situar els centres cívics com a autèntics aparadors culturals de la ciutat, promovent, per exemple, eines *on line* que permetin un millor accés i interacció amb la ciutadania.
- S'han fomentat els projectes en xarxa entre centres cívics de diversos districtes i barris. Sota els criteris de qualitat, innovació, diversitat i proximitat s'han desenvolupat noves

iniciatives que també promoguessin la implicació de grans equipaments culturals de referència (museus, centres culturals, etc.) de la ciutat.

- S'han modernitzat i adequat a la normativa vigent els ateneus i les seves instal·lacions gràcies a la inversió econòmica feta de forma conjunta entre l'Ajuntament i les mateixes entitats. De la mateixa manera, ha servit per iniciar el diàleg que els permeti inscriure's dins la xarxa d'equipaments culturals de la nostra ciutat.
- Des de l'àmbit educatiu s'han consolidat projectes com ara Creadors en Residència i s'han establert espais de col·laboració i coordinació estable entre els principals responsables de les polítiques culturals i educatives de la ciutat: Institut de Cultura de Barcelona (ICUB), Institut d'Educació de Barcelona (IMEB) i Consorci d'Educació de Barcelona.

Marc general de col·laboració amb IMEB i Districtes

Aquest pla i les mesures que a continuació s'exposen no poden realitzar-se des de l'acció unilateral de l'ICUB. Fer-ho seria un greu error. El paper de l'ICUB és articulador, gestor i productor, però el seu desenvolupament conceptual, la seva evolució i finalment la seva avaluació s'ha de realitzar amb la màxima complicitat dels Districtes de Barcelona i de l'IMEB. És per tant imprescindible que aquestes àrees municipals participin activament de la gestió del projecte a tots els nivells necessaris i a tals efectes el pla es dotarà dels mecanismes d'interrelació departamental que convingui.

LES 3 MESURES DEL PLA DE XOC CULTURAL ALS BARRIS

Per tal de seguir avançant en els anteriors objectius i dins de l'actual context, proposem un pla de xoc amb un seguit de mesures a impulsar a curt i mig termini:

Primera Mesura

CIRCUIT ESTABLE D'ARTS ESCÈNIQUES, MUSICALS I AUDIOVISUALS A PARTIR D'UNA XARXA DE CENTRES CULTURALS ALS DIFERENTS DISTRICTES DE LA CIUTAT

Existeix un objectiu evident de poder desenvolupar un programa de divulgació cultural estable als diferents territoris de la ciutat que, a més, sigui un aparador de la producció cultural contemporània (tant emergent com d'algunes de les figures més representatives i consolidades). És per aquest motiu que es proposa generar un circuit estable d'arts escèniques, musicals i audiovisuals a partir d'un treball de coordinació conjunta entre l'Institut de Cultura de Barcelona i cadascun dels Districtes de la ciutat.

Primer objectiu

Per portar-ho a terme, **en primer lloc**, caldrà generar una **xarxa estable d'equipaments culturals de proximitat** que puguin acollir aquest CIRCUIT, identificant a cada territori quin és l'espai o els espais més adients en funció dels següents paràmetres:

- 1) La seva idoneïtat tècnica (pel que fa a característiques de l'espai i infraestructura tècnica). El circuit comptarà amb espais especialitzats i amb espais que agrupin totes les disciplines. Caldrà contemplar en aquest apartat un Pla de Millores i Condicionaments dels espais per tal de poder acollir amb les màximes prestacions i qualitat les diferents propostes culturals
- 2) El seu projecte cultural i el seu rol com a agent dinamitzador i prescriptor cultural en aquell territori.
- 3) La seva capacitat de generar comunitat ciutadana al voltant del seu projecte cultural i d'actuar com un referent no només cultural sinó també comunitari.
- 4) Caldrà tenir en compte el context i ecosistema cultural de cada territori per potenciar aquells on hi hagi una menor oferta de propostes.
- 5) La seva capacitat de generar una nova centralitat (on es tingui en compte la connexió a nivell de mobilitat, etc..)

En una primera fase es contemplen un mínim de 2 equipaments per Districte que puguin acollir una o diverses disciplines artístiques de forma regular. Els espais seran preferentment públics, tot i que es consideraran amb similar importància els centres culturals de naturalesa associativa i de manera especial els que han estat objecte d'inversió municipal. Per tant, i majoritàriament, centres cívics i Ateneus. Es tractaria d'assegurar un circuit amb un mínim de

10 espais per a cada disciplina (música, teatre, dansa, circ i audiovisual). Es contemplaria la seva ampliació progressivament i a mesura que aquest CIRCUIT pugui anar creixent en oferta i demanda d'una manera sostenible i progressiva.

Per tant, aquest CIRCUIT tindrà com a conseqüència i efecte directe poder visualitzar millor la importància de treballar en xarxa i ajudar a prestigiar aquests equipaments culturals de proximitat.

En segon lloc, caldrà generar un **catàleg de propostes culturals** representativa de les diferents vessants de l'escena contemporània, que s'ha de caracteritzar per la diversitat de gèneres disciplines i estils. Que ha de ser accessible i amb una determinada intencionalitat pel que fa a saber captar i mostrar les pulsions de la creació actual. Aquest catàleg es conformarà conjuntament amb programadors dels equipaments de la xarxa, crítics i especialistes, a partir de les següents premisses:

- 1) Una selecció que s'anirà renovant periòdicament i que haurà de ser prou diversa i representativa de la producció cultural que a hores d'ara s'està generant a la ciutat. Aquesta diversitat permetrà adaptar el programa artístic més idoni a les especificitats de cada territori i de cada projecte cultural de centre. Serà un circuit concentrat en dues temporades, tardor i primavera.
- 2) Aquest catàleg estarà ordenat per àmbits diferenciats de producció artística. Donarà prioritat a propostes professionals que no disposen d'espais habituals de visibilitat.
- 3) Es prioritzaran les propostes generades en els programes públics de suport a la creació, ja sigui des dels grans centres i espais de producció (teatres i festivals públics de la ciutat), com de les diferents fàbriques de creació, incloent-hi els projectes de suport dels centres culturals de proximitat i els centres superiors d'educació artística.
- 4) El circuit comptarà amb un catàleg seleccionat de forma diversa i representativa pels programadors dels centres, crítics, experts, discogràfiques, etc. dels centres en col·laboració amb agents que ajudin a multiplicar l'impacte i les connexions més enllà del propi circuit dels artistes seleccionats (premsa especialitzada, programadors de festivals i mercats, altres agents culturals).
- 5) El catàleg podrà incloure propostes emergents d'artistes de la nostra ciutat, artistes consolidats i en algunes ocasions artistes de fora de la nostra ciutat que ens permetin obrir vies d'intercanvi amb altres territoris i ciutats.

En definitiva, un segon objectiu i conseqüència d'aquest CIRCUIT serà el de donar sortida a la creació feta a la nostra ciutat i funcionarà com un mecanisme que permeti fer emergir i accelerar la carrera dels nostres creadors.

Segona Mesura

CREACIÓ DE COMUNITATS I XARXES D'ESPECTADORS

En segon lloc, caldrà vincular a aquest CIRCUIT **comunitats i xarxes d'espectadors** relacionats amb els equipaments i centres culturals participants a cada barri. I en el cas de no existir-ne en un determinat territori caldrà generar-ne de manera prioritària. La participació directe d'estructures arrelades al barri és, doncs, essencial

Tot i que aquestes comunitats han de depassar l'àmbit estricte d'aquest CIRCUIT, aquest programa hauria d'actuar com a revulsiu per potenciar les comunitats ja existents o propiciar-ne de noves. En altres paraules, a cada barri s'impulsarà la creació d'una comunitat associada amb la intenció de cooperativitzar la gestió dels públics i intervenir directament en la tria dels espectacles.

Caldrà afrontar la dinamització d'aquestes comunitats amb la complexitat interna que els són inherents. És a dir, on existeix un nucli ampli i molt actiu que participa en la selecció de les propostes, en la seva comunicació, en la seva gestió i realització. Són aquestes comunitats locals els autèntics dinamitzadors i comunicadors de les programacions i activitats entre el teixit social d'un territori. Són les que de manera més efectiva connecten amb la resta de grups i comunitats diverses (educativa, comercial, de gent gran, adolescent, veïnal, etc.) que conviuen en un barri.

Alguns exemples de comunitats al voltant de projectes d'arts escèniques els podem trobar tant a la resta de Catalunya amb projectes com el de l'Associació Cultural Toc d'Espectacles, també coneguda com El Galliner a Manresa, o l'Associació d'Espectadors del Teatre del Mercat Vell de Ripollet, entre d'altres. També a la mateixa ciutat de Barcelona amb iniciatives amb un llarg recorregut com ara l'Associació d'Espectadors del Teatre Lliure o, més recentment, el programa de l'Associació d'Amics de la Perla vinculada a la productora escènica La Perla29.

A un altre nivell existeixen espais oberts de programació i dinamització de propostes culturals com ara comissions de programació d'activitats vinculades, habitualment, en equipaments culturals i a programacions de caràcter festiu.

En el context d'aquest Pla de xoc cultural als barris de Barcelona la voluntat és fer emergir xarxes i col·lectius ciutadans que siguin autèntics espais de selecció de propostes artístiques amb una intencionalitat concreta. Amb la voluntat de què generin complicitats amb la resta de ciutadans/anes i veïns/es de l'entorn. Han de tenir un rol clar de prescriptors i també de dinamitzadors. I han de generar propostes que complementin aquesta programació per tal d'ampliar aquesta massa crítica de ciutadans afectes.

A un altre nivell hi hauria una tipologia de comunitats de caràcter més virtual o supralocal. Serien més unes comunitats basades en afinitats i interessos independentment del vincle territorial. Estaria gestionada i dinamitzada des d'un àmbit, sobretot, digital i en base a l'afició o interès per alguna disciplina, tendència o línia estilística concreta. Seria una tipologia de comunitat amb un menor grau de corresponsabilització i participació activa per part dels seus membres. Però amb una gran capacitat de mobilització, més enllà de l'àmbit territorial i que requereix d'activitats singulars i específiques que generin aquest vincle. Algunes iniciatives

amb una línia similar ja desenvolupades en el context de Catalunya com el Club TREC o programes com ara Escena 25 (que té l'objectiu de promocionar les arts escèniques i musicals entre els menors de 25 anys) poden servir com a referència en la conformació d'aquests grups d'interés.

Tercera Mesura

IMPULSAR UN PROGRAMA D'APRENTATGES ARTÍSTICS

Sense poder destriar-la de l'anterior i considerant que aquest Pla de Xoc assolirà els seus objectius en la mesura que sàpiga combinar i provocar una retroalimentació continua de les tres, aquesta tercera mesura es centra en el disseny d'un **Programa d'aprenentatges artístics**.

Una diagnosi de la realitat actual de la ciutat mostra com bona part de l'oferta d'ensenyaments artístics de la ciutat (més enllà dels que ofereixen els centres cívics, principalment, i en menor mesura altres equipaments municipals) es concentra en determinats barris amb unes determinades característiques socioeconòmiques.

Actualment, les diferents propostes d'ensenyaments artístics de la ciutat són promogudes en un 25 % per la iniciativa pública i un 75% per la iniciativa privada.

El conjunt d'aquesta oferta es concentra, sobretot, als barris més cèntrics o amb un nivell de renda socioeconòmica i cultural més elevada. En canvi només un 8% es desenvolupa als 23 barris de la perifèria de la ciutat.

Plantejar-se una mesura d'aquest tipus ha de servir per afrontar dos objectius. En primer lloc, començar a pal·liar aquesta desigualtat territorial, intentant compensar el dèficit existent en alguns barris. En segon lloc, com una estratègia per promoure l'activisme cultural i la creació de comunitats d'usuaris culturals als diferents territoris.

Per tal de desenvolupar un projecte d'aquestes característiques, que complementi els programes que s'estan desenvolupant als barris de la ciutat, és necessari implicar molt directament les diferents institucions de la ciutat responsables de les polítiques educatives i culturals de la ciutat: a banda de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB), l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB) i el Consorci d'Educació de Barcelona. A més dels diferents Districtes on es desenvolupin les principals accions.

Aquesta proposta s'estructuraria en tres programes interrelacionats però amb objectius i dinàmiques de treball diferenciades:

Sensibilització artística i Desenvolupament Comunitari

Aquest programa contemplaria totes aquelles propostes que vinculen pràctica artística, participació i expressió cultural, ja sigui vinculat al calendari festiu o a qualsevol altra esdeveniment de cultura popular.

En aquesta mateixa línia es realitzaria un Pla d'aprenentatges artístics i Tallers culturals conjuntament amb escoles i centres superiors d'ensenyaments artístics de la ciutat, per tal d'estendre una dinàmica formativa adreçada a població adulta en el marc dels programes que s'ofereixen des dels centres cívics.

En definitiva es tractaria d'aprofitar l'energia i potencialitats presents en un territori i ampliar la seva vessant creativa i d'experimentació artística.

Àmbit Educatiu

En aquest àmbit caldria incloure tots aquells sectors socials que han quedat exclosos de les pràctiques artístiques ja sigui perquè no han tingut accés a través de la formació reglada o la voluntat de participar es troba fora de l'ensenyament formal.

Algunes possibles mesures anirien adreçades a fomentar la pràctica artística en els centres educatius d'infantil, primària i secundària d'un territori. Algunes de les línies a desenvolupar serien:

- Generar projectes de col·laboració estable entre grans institucions culturals de la ciutat i centres educatius
- Incorporar projectes de creació artística i innovació

Algunes mesures que proposarem adreçades a fomentar programes d'art i cultura en l'àmbit del lleure educatiu són:

- Generar una oferta d'activitats en horari extraescolar, tant dins de l'escola com fora de l'escola (centres de proximitat, casals infantils i espais de joves etc.) que fomentin la pràctica i ensenyament artístics en l'àmbit de la música, les arts escèniques i les arts visuals i audiovisuals.
- Desplegar una oferta de lleure (en format casal intensiu) en els períodes d'estiu i nadal, vinculada a l'educació artística.
- I, finalment, programes que promoguin que aquells nens o adolescents amb motivacions pugui aprofundir en l'aprenentatge d'una determinada tècnica o disciplina artística. Aquest apartat es concretaria en un sistema d'ajuts per a alumnes que puguin desenvolupar els seus estudis en centres d'educació artística no ubicats en el seu territori més immediat.

Per dur terme aquest mesura es proposaria desenvolupar un projecte pilot de dos anys en territoris especialment desafavorits i aprofitant la voluntat d'aquest Ajuntament d'incidir als barris contemplats dins del programa de Pla de Barris.

Posteriorment s'ampliarà aquest pla a altres barris i territoris de la ciutat actuant, preferentment, a territoris amb més dèficits i necessitats i emmarcats en la resta de Plans de Barri que s'han de desplegar. Es preveu poder estendre el programa a un total de 10 barris a la finalització d'aquest mandat.

Creadors En Residència

Des del 2009, l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) i el Consorci d'Educació de Barcelona (CEB) desenvolupen Creadors EN RESIDÈNCIA als instituts de Barcelona, un programa —pioner en el nostre entorn— que introdueix la creació contemporània als centres públics d'educació secundària a través del contacte directe i continuat d'un creador amb els estudiants. Aquest programa proposa als artistes que concebin una obra específicament pensada per ser duta a terme juntament amb un grup d'estudiants d'educació secundària obligatòria (ESO). Al llarg de tot el curs i dins l'horari lectiu, els alumnes participen en la seva concepció i realització.

En 8 edicions s'han realitzat 61 residències en 35 instituts públics de secundària de Barcelona, seleccionats anualment per convocatòria pública. A hores d'ara s'estan desenvolupant un total d'onze residències a onze instituts de diferents barris de la ciutat.

En el marc d'aquesta mesura es proposa fer un salt qualitatiu en el desenvolupament d'aquest programa passant d'11 Residències que es fan actualment a un total de 20 a assolir com a fita el 2020.

PLA DE COMUNICACIÓ

Finalment, aquestes mesures s'acompanyaran d'un conjunt d'accions que caldrà adequar a la realitat de cada territori de la ciutat tenint en compte les seves particularitats i que es desenvoluparà en base a 3 objectius principals.

Es treballarà en una estratègia de comunicació específica per a cada objectiu principal, amb una proposta gràfica i pla de mitjans propis, i amb tècniques de comunicació creatives i poc convencionals, amb l'objectiu comú de sorprendre i implicar el ciutadà.

Construcció i difusió del circuit estable d'arts escèniques, musicals i audiovisuals i del seu catàleg de propostes culturals

Es fa necessari crear una estratègia comunicativa amb un lema comú que ajudi a donar visibilitat a l'oferta cultural d'aquest circuit a nivell de ciutat i que incorpori atributs de territorialitat i accessibilitat. Aquesta estratègia es treballarà amb dues lògiques en paral·lel per potenciar tant la idea de proximitat i territori com la suma dels barris i districtes, en una visió de ciutat.

Aquest Pla es desenvoluparà en diferents fases: una primera, que acompanyarà el procés de conceptualització del circuit i la comunicació de l'edició pilot, on la programació haurà de servir per aconseguir notorietat i visibilitat del projecte, i una segona, amb el llançament del propi circuit.

Aquest disposarà d'un portal web propi que serà el punt de trobada entre artistes, programadors i espectadors i que haurà de comptar amb les potencialitats de les xarxes socials i la seva capacitat de generar grups d'interessos afins.

Finalment, caldrà comptar amb la col·laboració i implicació dels principals mitjans de comunicació del país, tant nacionals com locals.

Difusió del programa d'aprenentatges artístics

La comunicació d'aquesta proposta s'haurà d'adaptar als tres programes plantejats, respectant les dinàmiques de comunicació pròpies dels àmbits escolar, extraescolar i comunitari.

L'objectiu serà connectar amb els alumnes i ciutadans de cada territori de forma dinàmica per difondre les propostes artístiques i educatives dels centres i alhora interactuar amb ells per facilitar la seva participació activa.

Creació i consolidació de les Comunitats i xarxes d'espectadors

Vinculat a aquest circuit, es treballarà per a la creació i la gestió de comunitats i xarxes d'espectadors. Aquest programa necessitarà d'una estratègia específica, amb una comunicació de proximitat i una dinamització del territori que impliqui els ciutadans, equipaments i les entitats socials, culturals i educatives.

Amb aquest objectiu es construirà una base de dades que permeti el tractament personalitzat de les comunicacions amb aquestes comunitats.

En aquest sentit serà important preveure totes aquelles accions complementàries que dinamitzin les programacions i activitats ja sigui en el marc dels concerts i espectacles (amb xerrades, debats i accions de divulgació) o ja sigui en el marc dels programes de formació artística que tinguin una vessant de presentació i mostra, com una forma de generar comunitat i vinculacions.

PRESSUPOST GENERAL

Primera Mesura: CIRCUIT				
	2017	2018	2019	TOTAL (2017-19)
	Despeses	Despeses	Despeses	
Contractació i coordinació grups	410.000	595.000	670.000	
Pla de Comunicació	120.000	150.000	175.000	
Infraestructura i producció tècnica	175.000	175.000	175.000	
TOTAL	705.000	920.000	1.020.000	2.645.000
Segona Mesura: COMUNITAT				
	2017	2018	2019	TOTAL (2017-19)
Creació comunitats	150.000	150.000	150.000	
Pla de Comunicació	50.000	50.000	50.000	
TOTAL	200.000	200.000	200.000	600.000
Tercera Mesura: CULTURA I EDUCACIÓ				
APRENENTATGES ARÍSTICS A BARRIS AMB ESPECIALS MANCANCES				
	2017	2018	2019	TOTAL (2017-19)
	3 BARRIS	3BARRIS	10 BARRIS	
	<i>3 barris</i>	<i>3 barris</i>	<i>10 barris</i>	
Tallers Sensibilització i Creació comunitària	50.000	125.000	450.000	
Tallers Àmbit Escolar, extraescolar i Formació regular	245.000	450.000	1.600.000	
Gestió i coordinació del projecte global	140.000	190.000	500.000	
Comunicació	30.000	30.000	100.000	
Infraestructura i producció tècnica	130.000	60.000	200.000	
TOTAL	595.000	855.000	2.850.000	4.300.000
CREADORS EN RESIDÈNCIA				
	2017	2018	2019	TOTAL (2017-19)
	15 residències	17 residències	20 residències	
Import ampliació fins a 20 residències	160.000	170.000	200.000	
Activitats complementàries En Residència	40.000	40.000	40.000	
TOTAL	200.000	210.000	240.000	650.000
TOTAL CULTURA I EDUCACIÓ	795.000	1.065.000	3.090.000	4.950.000
TOTAL DEFINITIU MESURES GOVERN				
	2017	2018	2019	TOTAL (2017-19)
	Despeses	Despeses	Despeses	
TOTAL	1.700.000	2.185.000	4.310.000	8.195.000
Nova Despesa a assumir				
	2017	2018	2019	TOTAL (2017-19)
Pressupost consolidat	400.000	400.000	400.000	1.200.000
Nova Partida Pressupostària	1.300.000	1.785.000	3.910.000	6.995.000
TOTAL	1.700.000	2.185.000	4.310.000	8.195.000

CALENDARI

	2016	Any 2017				Any 2018				Any 2019			
	4T	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	T4	1T	2T	3T	T4
Primera Mesura: CIRCUIT													
Disseny i definició del projecte	■												
Oficina Tècnica del Projecte	■												
Selecció dels equipaments membres de la xarxa	■												
Conformació de la Comissió de Selecció de Propostes		■											
Conformació del Catàleg Propostes		■											
Pla de Comunicació i presentació del circuit		■											
Suport Produccions Propostes			■										
Edició Prèvia CIRCUIT 0			■										
Primera Edició CIRCUIT 1 (2017-18) (tardor)					■								
Primera Edició CIRCUIT (2017-18) (primavera)						■	■						
Segona Edició CIRCUIT 2 (2018-19) (tardor)									■				
Segona Edició CIRCUIT 2 (2018-19) (primavera)										■	■		
Tercera Edició CIRCUIT 3 (2019-20) (tardor)													■
Segona Mesura: Creació de Comunitats i Xarxes Espectadors													
Disseny i definició del projecte	■												
Identificació de Comunitats		■	■	■	■								
Suport i Potenciació de Comunitats existents		■	■	■	■								
Programes de creació i creixement de noves comunitats		■	■	■	■								
Dinamització regular de les comunitats amb accions i programes						■	■	■	■	■	■	■	■
Tercera Mesura: Cultura i Educació													
Diagnosi de les realitats territorials 3 barris del projecte pilot	■	■											
Proposta de mesures conjuntament amb agents del territori		■											
Programes de Sensibilització i Creació comunitària		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Programes en el marc de l'Àmbit Escolar		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Programes en l'àmbit Extraescolar (d'iniciació i aprofundiment)		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ampliació dels programes fins a 7 barris més fins arribar a un total de 10		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ampliació del Programa Creadors En Residència a 15 Instituts Secundària					■	■	■	■	■				
Ampliació del Programa Creadors En Residència a 17 Instituts Secundària									■	■	■	■	■
Ampliació del Programa Creadors En Residència a 20 Instituts Secundària													■

IMPACTE I NOMBRE DE BENEFICIARIS

La previsió del nombre de beneficiaris directes i indirectes en funció de les diferents mesures i programes anirà en paral·lel a l'evolució dels diferents programes. L'evolució entre els anys 2017 i 2019 serà de:

	2017	2018	2019	TOTAL
Primera Mesura: CIRCUIT	47.000	64.000	70.000	
Activitats i espectacles	38.000	52.500	56.000	
Produccions Propostes Música	10.000	15.000	16.000	
Produccions Propostes Arts Escèniques	12.000	16.000	17.000	
Produccions Propostes Dansa	6.000	6.500	7.000	
Produccions Propostes Audiovisual	10.000	15.000	16.000	
Altres	9.000	11.500	14.000	
Tallers i Activitats Complementàries	3.000	3.500	4.000	
Circuit 0 i Presentacions	6.000	8.000	10.000	
Segona Mesura: Comunitats i Xarxes Espectadors	1.500	2.000	5.000	
Comunitats i xarxes d'espectadors	1.500	2.000	5.000	
Tercera Mesura: Projectes Cultura i Educació	9.300	9.300	29.300	
Programes de Sensibilització i Creació comunitària	3.000	3.000	10.000	
Programes en el marc de l'Àmbit Escolar	4.000	4.000	9.000	
Programes en l'àmbit Extraescolar (d'iniciació i aprofundiment)	1.000	1.000	4.000	
Ampliació dels programes fins a 7 barris més fins arribar a un total de 10		2.000	5.000	
Ampliació del Programa Creadors En Residència a 15 Instituts Secundària	375	375	375	
Ampliació del Programa Creadors En Residència a 17 Instituts Secundària	425	425	425	
Ampliació del Programa Creadors En Residència a 20 Instituts Secundària	500	500	500	
TOTAL	48.800	63.800	90.300	202.900

DISTRIBUCIÓ DELS INGRESSOS

A l'hora d'establir un càlcul aproximat dels ingressos que els diferents programes d'aquesta mesura poden generar s'han tingut en compte dos criteris possibles alternatives. Per una banda, els ingressos per entrades als espectacles, concerts i activitats formatives a un preu molt assequible a tots tipus de realitats socioeconòmiques.

Per altra banda, també es treballarà per la recerca de col·laboradors i patrocinadors atesa la capacitat de generar complicitats amb altres agents socials i econòmics de la ciutat disposats a col·laborar i implicar-se econòmicament amb els programes.

Pel que fa a la distribució dels ingressos, **aquests repercutiran directament entre els equipaments i centres culturals** que participin en els programes d'aquest Pla de xoc. Amb la intenció que pugui servir per a ampliar les seves programacions i accions. Un incentiu per tal que un major impacte, una major participació i assistència de ciutadans a les activitats (per tant, un increment en els ingressos) també repercuteixi en una major capacitat per desenvolupar més activitats i projectes per part de cada centre.

Una primera aproximació sobre els ingressos que podrien generar-se seria:

Primera Mesura: CIRCUIT				
				TOTAL (2017-19)
	Ingressos	Ingressos	Ingressos	
Ingressos Taquillaatge/col·laboradors	200.000	300.000	500.000	
TOTAL	200.000	300.000	500.000	1.000.000
Tercera Mesura: CULTURA I EDUCACIÓ				
APRENTATGES ARTÍSTICS A BARRIS AMB ESPECIALS MANCANCES				TOTAL (2017-19)
Sensibilització i Creació comunitària	100.000	125.000	300.000	
Àmbit Extraescolar i Formació regular	50.000	60.000	150.000	
TOTAL	150.000	185.000	450.000	785.000
TOTAL DEFINITIU MESURES GOVERN				
				TOTAL (2017-19)
	Ingressos	Ingressos	Ingressos	
TOTAL	350.000	485.000	950.000	1.785.000